LLEWELLYN, Syr DAVID RICHARD (1879 - 1940), BARWNIG, perchennog glofeydd

Enw: David Richard Llewellyn
Dyddiad geni: 1879
Dyddiad marw: 1940
Priod: Magdalene Anne Llewellyn (née Harries)
Plentyn: David Treharne Llewellyn
Plentyn: Henry Morton Llewellyn
Plentyn: Rhys Llewellyn
Rhiant: Elizabeth Llewellyn (née Llewellyn)
Rhiant: Rees Llewellyn
Rhyw: Gwryw
Galwedigaeth: perchennog glofeydd
Maes gweithgaredd: Diwydiant a Busnes
Awdur: Brynley Francis Roberts

Ganwyd 9 Mawrth 1879 yn Aberdâr, Morgannwg, yn fab hynaf Rees ac Elizabeth (ganwyd Llewellyn) Llewellyn, Bwllfa House, yntau'n rheolwr cyffredinol y Bwllfa & Merthyr Dare Collieries, swydd a ddaliwyd gan ei fab, William Morgan Llewellyn, ar ei ôl. Addysgwyd D. R. Llewellyn yn Aberdâr a Choleg Llanymddyfri cyn dilyn cwrs mewn peirianneg mwyngloddio yng Ngholeg y Brifysgol, Caerdydd (1901-03). Aeth i T.U.A. am 2 fl. i ennill rhagor o brofiad a phan ddychwelodd yn 1905 dechreuodd brynu a pherchnogi glofeydd lleol, ac yna ar raddfa eangach yn ne Cymru, gan arloesi yn nefnydd y peiriannau torri newydd a welsai yn America. Yn 1916, yn gadeirydd cwmni glo Gwauncaegurwen, daeth i gyswllt â Henry Seymour Berry, Arglwydd Buckland (gweler dan BERRY, TEULU) a'r Cambrian Combine, a thrwy hyn bu ganddo ran yn natblygiad maes y glo caled. Daeth yn gyfarwyddwr lliaws o ymgymeriadau yn y fasnach lo, yn arbennig Vale of Neath, Amalgamated Anthracite Collieries, Guest, Keen & Nettlefolds ac yn gadeirydd Welsh Associated Collieries ac yn ddiweddarach yn is-gadeirydd y cwmni unedig Powell Duffryn Associated Collieries (dan gadeiryddiaeth Edmund Hann). Erbyn tuag 1920 gellid honni ei fod yn dal neu'n rheoli tua 1/7 o faes glo de Cymru. Chwaraeodd ran bwysig yn natblygiad dulliau rheoli'r diwydiant glo ac yn nhwf cwmnïau unedig. Yr oedd yn ffigur dylanwadol yn y Coalowners Association rhanbarthol (yn arbennig tuag 1925-30), a chydnabyddid ef yn arweinydd cymedrol ei safbwynt. Trôi ef a'i frawd William Morgan Llewellyn ymhlith eu gweithwyr a chadwyd y cyswllt personol a lleol.

Tra oedd ei gartref yn Aberdâr (Goytre, Llewellyn St., yna Fairfield House) yr oedd yn weithgar ar y Cyngor Tref (cadeirydd 1920), yn Uwch Gwnstabl Cantref Meisgyn, ac yn Rhyddfrydwr ac Undodwr amlwg (Hen-d -cwrdd, Aberdâr). Bu'n drysorydd Coleg y Brifysgol, Caerdydd, 1922, ac yn llywydd y coleg 1924. Dyfarnwyd barwnigaeth iddo yn 1922, ac LL.D. er anrhydedd Prifysgol Cymru yn 1929. Symudodd i fyw i The Court, Sain Ffagan. Ei brif hobïau oedd hela (bu ef a'i frawd yn feistri helfa'r Bwllfa) a cheffylau. Priododd Magdalene (merch Henry Harries, ' Afonwy ', gweinidog (B), Treherbert) 1905 a bu iddynt 4 mab a 4 merch. (Wedi marw eu mab hynaf, Rhys, 1978 etifeddwyd y farwinigaeth gan yr ail fab, Henry (Harry) Morton a ddaeth i fri ym myd marchogaeth ceffylau.) Bu farw yn nh ei frawd, Tynewydd, Hirwaun, Morgannwg, 15 Rhagfyr 1940.

Awdur

Dr Brynley Francis Roberts

Ffynonellau

Dictionary of Business Biography (London 1986)

Who's who in Wales (1921), lle y rhestrir ei gwmnïau

The Times, 16 Rhagfyr 1940

Aberdare Leader, 21 Rhagfyr 1940, 1 a 6

Dolenni Ychwanegol

Wikidata: Q7526403

Dyddiad cyhoeddi: 1997

Hawlfraint Erthygl: http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n tudalen codi arian am ragor o wybodaeth.

Cyfrannu